

Oslo 24 Juni 2003

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep, 0030 Oslo

HØRINGSUTTALELSE - ENDRINGER I ÅNDSVERKLOVEN M.M. SOM FØLGE AV EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSDirektiv 2001/29/EF

Opera Software utvikler og selger nettlesere for aksessering av innhold på internett. Vi sysselsetter omlag 120 personer, hvorav omlag 100 i Norge. En nettlesers oppgave er å hente innhold fra tjenermaskiner på internett, dekode innholdet, og presentere det for brukeren. Mye av innholdet er opphavsrettslig beskyttet og de omfattende endringsforslagene i åndsverkloven er derfor viktige for vår virksomhet.

Vi er spesielt opptatt av §53 som "...gjør det forbudt å omgå effektive tekniske beskyttelsessystemer som har til formål å kontrollere tilgang til og bruk av et vernet verk...". Vi er redd for at denne bestemmelsen vil kunne misbrukes av store leverandører som ønsker bruk av lukkede, proprietære formater som de selv kontrollerer på bekostning av åpne standarder som brukes av flere aktører.

Et eksempel på et åpent format som er blitt lukket av slike aktører er brukersperrer på CD-plater. Brukersperrere bryter bevisst med den originale CD-spesifikasjonen og dette fører til at legitim bruk av innkjøpte plater vanskeliggjøres. Dette er et eksempel på at §53 vil belønne dem som bevisst motarbeider felles standarder.

Et annet eksempel på et lukket format Microsoft Word sine "doc"-filer. Dette er et lukket format som Microsoft kontrollerer og derfor enkelt kan legge til et "beskyttelsessystem". Dette vil kunne hindre at programvare fra andre enn Microsoft kan lese doc-filer i framtiden. Ved å gi en slike "beskyttelsessystemer" spesielt vern vil loven oppfordre til lukking av dataformater. Dette har lite med opphavsrett å gjøre og er således et utilsiktet resultat av loven.

Det er grunn til å minne om at internett fra starten av er bygd på åpne standarder som er fritt tilgjengelige for alle å lese og implementere. Dette har ført til et mangfold i innhold og programvare, og har vært en av hovedgrunnene til den eksplosive vekst i nettbruk vi har sett de siste årene. Vi mener §53 vil motarbeide videre utvikling av internett basert på åpne standarder.

På dette grunnlag mener vi §53 bør utelates fra forslaget.

Sekundært ber vi om at det innarbeides et prinsipp om at forbudet mot omgåelse av effektive tekniske beskyttelsessystemer ikke gjelder data en har lovlig tilgang til. Departement har allerede tenkt i disse baner:

Videre vil ikke den omgåelse som skje for å muliggjøre nettlæsning innenfor det private området omfattes av forbudet, da heller ikke dette etter departementets oppfatning vil representere inngrep i de opphavsrettslige eller nærstående eneretter.

Vi støtter departementet holdning om at nettlæsning ikke omfattes av

forbudet og ber om at denne vurderingen utvides til også å gjelde andre data en har lovlig tilgang til.

Vi er litt i tvil om formuleringen "det private området" som er brukt i sitatet over er dekkende for den bruk vi i dag ser av Opera. Mange kommersielle bedrifter bruker Opera og begrepet "det private området" dekker ikke, i vanlig språkoppfattelse, slik bruk. En klarere definisjon av begrepet hadde derfor vært ønskelig.

Departementet nevner i høringsutkastet at loven ikke skal hindre forskning i kryptologi:

Imidlertid skal vernet av tekniske beskyttelsessystem ikke hindre forskning i kryptologi, jf. fortalen 48 siste setning.

Departementet foreslår på denne bakgrunn et unntak fra vernet av tekniske beskyttelsessystem hva gjelder forskning i kryptologi.

Vi finner det naturlig i denne sammenheng å minne om at mange forskere og utviklere i Opera Software har startet sin karriere lenge før de begynte studier på høyskolenivå. Vi ber derfor departementet presisere at "forskning" også kan finne sted andre steder enn ved forskningsinstitusjoner.

Tilslutt bemerker vi at departementet har gjort viktige og riktige vurderinger om avspilling av DVD-plater på sonefrie spillere og på Linux og håper disse formuleringen også tas med i framtidige forskrifter.

Vennlig hilsen,

Håkon Wium Lie
Chief Technology Officer
Opera Software